

ตลาดวิชา ครั้งที่ 1

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

**“ฟังอย่างไรให้ได้ยิน :
เครื่องมือและกระบวนการ
การมีส่วนร่วมในการรับฟัง
ความเห็นของประชาชน”**

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564
วันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564

ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซนทรา
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

สรุปการดำเนินการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟัง
ความเห็นของประชาชน”
ประจำปี 2564

โดย
สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา
สถาบันพระปกเกล้า
พุทธศักราช 2564

คำนำ

ตามที่ สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภาได้ดำเนินการจัดงานโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” ภายใต้โครงการสัมมนาสมาชิกรัฐสภา (64081) ประจำปี 2564 แล้วเสร็จ ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการมีเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหลากหลายและเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมุ่งหวังให้สมาชิกรัฐสภาสามารถนำเอาเครื่องมือเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาและรับฟังความคิดเห็นต่อไป

ดังนั้น ทางสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา จึงได้ดำเนินการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข รวมถึงการพัฒนาการจัดงานสัมมนาหรือการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น.

และวันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น.

โดย สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย
ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564

08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 – 09.05 น.	นางสาวธีรพรรณ ใจมั่น ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า กล่าวรายงานที่มาและวัตถุประสงค์ของการจัดงานต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถัย ก๊กผล รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า
09.05 – 09.15 น.	รองศาสตราจารย์ ดร.อรรถัย ก๊กผล รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า กล่าวเปิดงานและกล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม
09.15 – 09.20 น.	Mr.Frederic Spohr หัวหน้าสำนักงานประเทศไทยและเมียนมา มูลนิธิฟรีดริช เนามัน เพื่อเสรีภาพ กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วม
09.20 – 10.35 น.	บรรยายภาพรวมการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และฝึกปฏิบัติการใช้ เครื่องมือการรับฟังความเห็นของประชาชน ดังนี้ - Spectrum/ สปีดเดตติ้ง/ Think – Pair – Share - Timeline (เส้นเวลา) โดย ดร.พิมพ์รภัช ดุษฎีอิสริยกุล ผู้จัดการมูลนิธิฟรีดิช เนามัน ประเทศไทย
10.35 – 10.50 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.50 – 12.00 น.	ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือเพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน (ต่อ) - Timeline (เส้นเวลา)/ Caravan

12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือเพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน (ต่อ) - รูปแบบการจัดรับฟังความคิดเห็นในรูปแบบ online
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.45 – 16.00 น.	ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือเพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน (ต่อ)

วันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564

08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 – 10.30 น.	บรรยายและฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือการรับฟังความเห็นของประชาชน ดังนี้ - Bus Stop / World Cafe โดย ดร.พิมพ์รัช คุชฎีอิสริยกุล ผู้จัดการมูลนิธิฟรีดิช เนามัน ประเทศไทย
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
10.45 – 12.00 น.	ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือการรับฟังความเห็นของประชาชน (ต่อ) - Fish Bowl
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.00 น.	ฝึกปฏิบัติการใช้เครื่องมือการรับฟังความเห็นของประชาชน (ต่อ) - Open Space
14.00 – 14.45 น.	บูรณาการและสรุปบทเรียนเครื่องมือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
14.45 – 15.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
15.00 – 16.00 น.	นายวิฑูรย์ ชัยภาคภูมิ รองเลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า กล่าวปิดการฝึกอบรม และมอบใบรับรองแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

*เครื่องมือการรับฟังความเห็นอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น.

และวันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น.

โดย สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิ ฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย

ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบัน แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ซึ่งปัจจุบันมุ่งเน้นให้รัฐต้องให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชนผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมนั้นเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย ดังจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 77 วรรคสอง “ก่อนตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลบังคับใช้แล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” นั้นหมายความว่า การตรากฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งขึ้นมาเพื่อบังคับใช้นั้นจำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน ก็มีภารกิจที่ต้องรับฟังเรื่องทุกข์ร้อนของประชาชนจากพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำปัญหาของประชาชน เช่น ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นอยู่ ปัญหาภัยพิบัติ และปัญหาความเหลื่อมล้ำ เป็นต้น มารายงานต่อที่ประชุมรัฐสภาให้ฝ่ายบริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งปัญหาเหล่านั้นยังจะนำไปสู่การริเริ่มออกกฎหมายเพื่อให้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขให้เป็นในรูปแบบ ทิศทาง บรรทัดฐาน ที่สุจริตยุติธรรมต่อทั้งผู้ที่ต้องเผชิญกับปัญหาและผู้ที่อยู่ในส่วนปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ตาม การที่สมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมการการเลือกตั้งจะสามารถรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบด้านและครอบคลุม จำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือในการรับฟังความเห็น ตั้งแต่การคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสีย

(Stakeholder) ตลอดจนเทคนิคในการสร้างบรรยากาศให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ตามหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of Expression)

ด้วยเหตุนี้ สถาบันพระปกเกล้า ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมวิชาการให้แก่รัฐสภา จึงได้จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน” เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและสถานการณ์ และสามารถนำเอาเครื่องมือการรับฟังความคิดเห็นไปประยุกต์และใช้ประโยชน์ต่อการทำงานได้ ซึ่งทำให้เกิดการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ และรับฟังเสียงของประชาชนอย่างรอบด้าน เพราะ “ทุกเสียงมีความหมาย เราต้องไม่มองข้ามความเห็นใคร”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพิ่มมากขึ้น
2. เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการ สามารถนำเอาเครื่องมือการรับฟังความคิดเห็นไปประยุกต์ในทางปฏิบัติ

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน ได้แก่

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. สมาชิกวุฒิสภา
3. กรรมการ/ที่ปรึกษา/ผู้อำนวยการ/นักวิชาการ/เลขานุการ ประจำคณะกรรมการสามัญสภาผู้แทนราษฎร
4. กรรมการ/ที่ปรึกษา/ผู้อำนวยการ/นักวิชาการ/เลขานุการ ประจำคณะกรรมการสามัญ วุฒิสภา

รูปแบบและแนวทางดำเนินการ

- การบรรยาย
- การอภิปราย
- ฝึกปฏิบัติเทคนิคกระบวนการ

วัน เวลา และสถานที่

- ครั้งที่ 1 วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

- ครั้งที่ 2 วันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซน-
ทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา

- นางสาวอภิญญา ส่งทวน เจ้าหน้าที่โครงการ ติดต่อ 02-141-9551 หรือ 088-810-4473
- นางสาวชมพูนุท ตั้งถาวร นักวิชาการผู้ชำนาญการ ติดต่อ 02-141-9548

งบประมาณ

งบประมาณโครงการสัมมนาสมาชิกรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ 2564 (64081)

วิธีติดตามประเมินผล

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดสัมมนา

วิทยากร

ดร.พิมพ์รภัช ดุษฎีอิสริยกุล ผู้จัดการมูลนิธิฟรีดิชเนามัน ประเทศไทย

สรุปการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ¹

เรื่อง “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน”

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น.

และวันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น.

โดย สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย
ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันได้มีบทบัญญัติหลายมาตราที่มุ่งเน้นให้การดำเนินการของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการตรากฎหมาย หรือการกำหนดนโยบายตลอดจนการจัดทำบริการสาธารณะของฝ่ายบริหาร จะต้องมีการรับฟังความเห็นของประชาชน ดังนั้น องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) การเลือกกระบวนการที่จะใช้ในการรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนเทคนิคในการสร้างบรรยากาศให้ประชาชนได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับสมาชิกรัฐสภา และคณะกรรมการธิการที่ปฏิบัติงานในวงงานรัฐสภา

ทั้งนี้ การจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน : เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน” นั้น ได้นำเสนอองค์ความรู้ดังกล่าว และสามารถสรุปได้เป็นสองส่วน คือ หนึ่ง หลักการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และ สอง รูปแบบกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ดังนี้

1. หลักการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (Thinking Environment)

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ (Thinking Environment) จะเป็นการทำให้ผู้เข้าร่วมการแสดงความคิดเห็นเกิดความรู้สึกอยากพูดและอยากแสดงความคิดเห็นซึ่งจะทำให้ผู้จัดให้มีการรับฟังความเห็นนั้นได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ นั้น ผู้อำนวย (Facilitator) สามารถทำได้ โดยอาศัยหลัก 10 ข้อ ได้แก่

- 1) Attention : หมายถึง การฟังอย่างตั้งใจ ซึ่งจะทำให้ผู้พูดรู้สึกอยากพูด
- 2) Equality : หมายถึง การปฏิบัติต่อผู้พูดทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องใช้เวลาทุกคนในการพูดเท่า ๆ กัน
- 3) Ease : หมายถึง การสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายในการรับฟังความเห็น ที่สำคัญคือ จะต้องไม่รีบหรือไม่เร่งผู้พูด

¹ ผู้สรุป : นางสาวชมพูนุท ตั้งถาวร นักวิชาการผู้ชำนาญการ สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า

4) Appreciation : หมายถึง การพูดชมผู้พูดในมุมดี ๆ ที่พบเห็น ซึ่งจะเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้พูด และทำให้ผู้พูดรู้สึกอยากพูดยิ่งขึ้น

5) Encouragement : หมายถึง การทำให้การแข่งขัน ซึ่งอาจเกิดในกรณีที่ผู้แสดงความคิดเห็นมีความเห็นที่แตกต่างกัน และพยายามจะแสดงให้เห็นว่าความเห็นของตนเองนั้นถูก กลายเป็น “ความร่วมมือ” ซึ่งจะนำไปสู่การหาทางออกร่วมกันได้

6) Feeling : หมายถึง การทำให้ผู้พูดเห็นว่าผู้พูดสามารถแสดงความรู้สึกของตนเองได้ ไม่ใช่เมื่อแสดงความรู้สึกแล้วจะกลายเป็นคนไม่มีเหตุผล ซึ่งการอนุญาตให้ผู้พูดแสดงความรู้สึกได้นี้จะทำให้ผู้พูดรู้สึกผ่อนคลายที่จะพูด และทำให้ผู้พูดได้พูดในสิ่งที่ตนเองคิดอย่างอิสระ

7) Information : หมายถึง การให้ความสำคัญกับข้อเท็จจริง นั่นคือ การให้ผู้พูดได้พูดถึงข้อเท็จจริงโดยผู้ฟังและผู้เข้าร่วมจะต้องเลือกที่จะเผชิญหน้ากับข้อเท็จจริง

8) Difference : หมายถึง การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย โดยตั้งแต่การรับฟัง จะต้องเลือกผู้ที่ต้องการจะรับฟังที่มีความแตกต่างหลากหลาย และในการรับฟังนั้น ก็ต้องยอมรับความแตกต่างหลากหลายด้วย

9) Incisive Question : หมายถึง การสร้างคำถามที่ชัดเจน โดยผู้อำนวยจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการรับฟังความเห็นนั้น และจะต้องสร้างคำถามที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้พูดสามารถตอบได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น

10) Place : หมายถึง สถานที่ในการรับฟังความเห็นจะต้องมีความเหมาะสมกับการพูดคุย และจะต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดดี ๆ ที่จะสื่อสาร

2. รูปแบบกระบวนการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนั้น ได้มีการนำเสนอรูปแบบของกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการรับฟังความเห็นในสถานการณ์และบริบทที่แตกต่างกันโดยให้ผู้เข้าร่วมการอบรมได้ลองปฏิบัติ โดยแต่ละกระบวนการมีวิธีการดำเนินการ และวัตถุประสงค์ในการใช้ต่างกัน ดังนี้

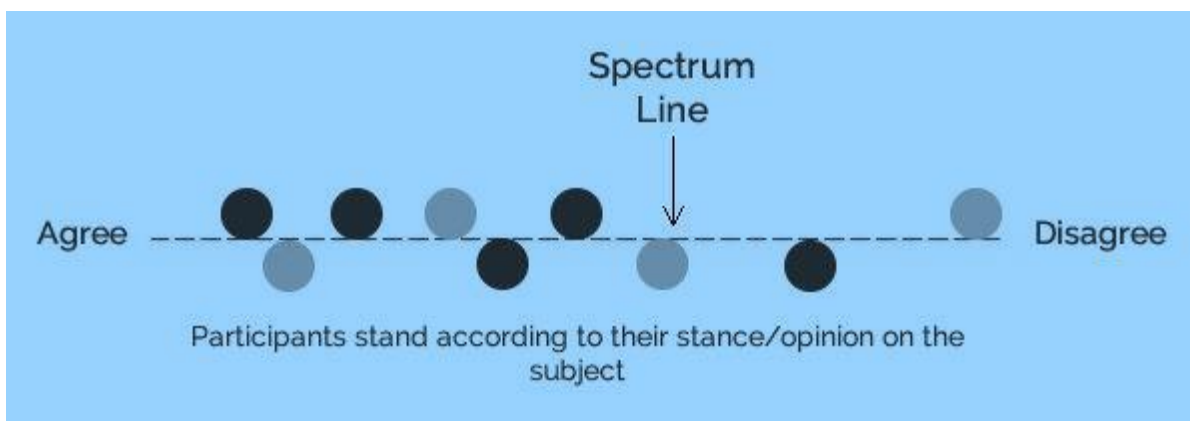
2.1 Speed Dating

กระบวนการ Speed Dating ใช้ในกรณีที่ต้องการให้คนจำนวนมากรู้จักกันภายในเวลาอันรวดเร็วภายใต้บรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง โดยมีวิธีการ คือ ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งออกเป็นสองฝั่ง และให้แต่ละฝั่งจับคู่เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน และเมื่อเปลี่ยนคำถามก็จะมีการเปลี่ยนคู่กัน

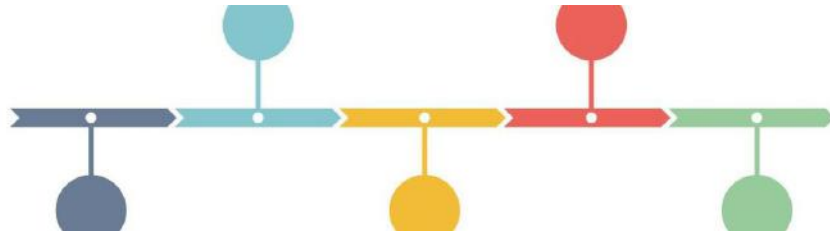
2.2 Spectrum

เมื่อเรากล่าวถึง “Spectrum” เรามักนึกถึงแนวคิดที่อาจจะคล้ายกันแต่มีความเข้มข้นที่แตกต่างกัน ดังนั้นกระบวนการรับฟังความเห็นที่เรียกว่า Spectrum จึงเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อให้เห็นความคิดของผู้เข้าร่วมว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไรและเพียงใดในประเด็นที่ต้องมีการพูดคุยกัน โดยมีวิธีการ คือ ใช้วิธีลากเส้นและกำหนดพื้นที่ว่าจุดต่าง ๆ มีความหมายอย่างไร (เช่น เห็นด้วยมาก เฉย ๆ หรือ ไม่เห็นด้วย ฯลฯ) แล้วให้ผู้เข้าร่วมยืนตามจุดต่าง ๆ และให้ตัวแทนของผู้เข้าร่วมในจุดต่าง ๆ นั้น ให้นำรายละเอียดเพิ่มเติม

2.3 Timeline

การใช้รูปแบบ Timeline หรือ “เส้นเวลา” ในการรับฟังความเห็นนั้น จะทำให้ผู้เข้าร่วมได้คิดถึงประเด็นที่รับรู้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในอดีต และรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ และการรับรู้นี้จะนำไปสู่การเกิดทางเลือกในการแก้ปัญหา หรือเกิดการต่อยอดทางความคิดใหม่ ๆ โดยมีวิธีการดำเนินการ คือ จะมีการสร้างเส้นเวลาของประเด็นที่ต้องการพูดคุย และให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นว่า ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น มีเหตุการณ์อะไรในประเด็นนั้น และผู้เข้าร่วมมีภาพจำอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น

2.4 Think-Pair-Share

การใช้กระบวนการ Think-Pair-Share หมายถึง การคิดกับตัวเอง และการแบ่งปันความคิดนั้นกับคู่ของเรา แล้วจึงแชร์ความคิดที่ได้แลกเปลี่ยนกันกับคู่ของเราไปยังผู้อื่นซึ่งทำให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เข้าร่วมได้ทบทวนและตกผลึกกับตนเอง และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นกัน โดยมีวิธีการ คือ ผู้เข้าร่วมจะต้องคิดกับตัวเองเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นคำถามนั้น จากนั้น จึงจับคู่เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นดังกล่าวกัน จากนั้น จึงแบ่งปันเรื่องดังกล่าวกับผู้อื่น (รวมเป็นกลุ่ม 4 คน)

คิดกับตัวเอง (ประมาณ 5 นาที)

เล่าให้คู่ตัวเองฟัง (5 นาที)

จับกลุ่ม 4 คน เพื่อแลกเปลี่ยน

2.5 World Café (เสวนาสภาคาเฟ่)

การใช้วิธีเสวนาสภาคาเฟ่ เป็นการรับฟังความเห็นที่เหมาะสมกับการประชุมกลุ่มใหญ่และคำถามที่เป็นประเด็นจะถามนั้นมีความสำคัญมาก โดยมีวิธีการ คือ จะมีโต๊ะหลาย ๆ โต๊ะ โต๊ะละ 1 ประเด็นคำถาม และให้แต่ละโต๊ะมีเจ้าภาพประจำโต๊ะซึ่งจะไม่ย้ายที่ และให้ผู้เข้าร่วมนั้นไปนั่งในโต๊ะ โต๊ะละ 4-5 คน โดยให้แสดงความเห็นประมาณ 20-30 นาที เมื่อครบกำหนดเวลา ก็ให้ผู้เข้าร่วมย้ายโต๊ะ โดยเจ้าภาพยังอยู่ที่โต๊ะเดิม และเมื่อมีกลุ่มใหม่เข้ามา เจ้าภาพก็จะสรุปประเด็นให้ผู้มาใหม่ได้รับรู้และให้ผู้มาใหม่ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อเติมเต็มคำถามนั้น และเมื่อได้เวียนกันครบทุกกลุ่มแล้ว ก็ให้เจ้าภาพแต่ละโต๊ะได้สรุปประเด็นให้กลุ่มใหญ่ได้รับรู้ร่วมกัน

2.6 Open Space (พื้นที่เสรี)

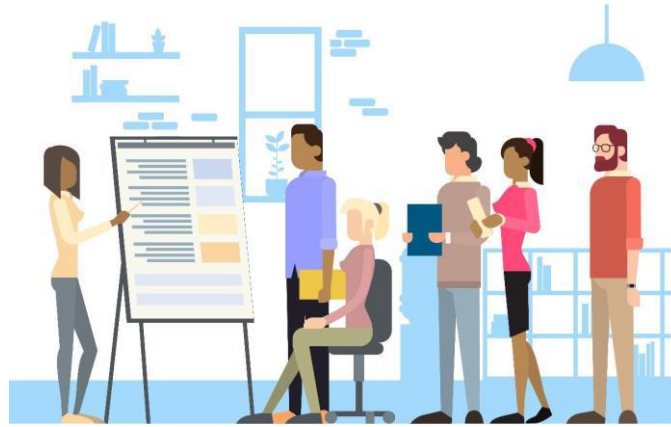
การใช้วิธีพื้นที่เสรีในการรับฟังความเห็นจะใช้ในกรณีที่มีผู้เข้าร่วมเป็นกลุ่มใหญ่ และต้องการหาประเด็นหรือโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกคนสามารถตั้งประเด็นที่ตนเองต้องการแลกเปลี่ยน และเชิญชวนผู้ที่สนใจในประเด็นเดียวกันมาร่วมพูดคุย วิธีการดังกล่าวนี้ ใช้ได้ดีกับกรณีที่กลุ่มคนมีความหลากหลายและมีประเด็นซับซ้อน แต่ไม่เหมาะกับกรณีที่ผู้จัดการประชุมตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นไว้ก่อนแล้ว และไม่เหมาะถ้าหากผู้จัดการต้องการข้อมูลที่มีความเฉพาะทาง

2.7 Bus Stop (ป้ายรถเมล์)

การรับฟังความเห็นโดยใช้วิธีการ “ป้ายรถเมล์” นั้น เหมาะสำหรับกรณีที่มีผู้เข้าร่วมขนาดใหญ่ และมีผู้เชี่ยวชาญหลายคน ซึ่งจะทำให้มีการถกเถียงและอภิปรายเนื้อหา และมีการเก็บผลตอบรับจากผู้เข้าร่วมได้เป็นอย่างดี โดยมีวิธีการ คือ จะต้องมีการจัดทำ “ป้ายรถเมล์” โดยเตรียมฟลิปชาร์ตตามจำนวนหัวข้อ หรือคำถาม จากนั้น แบ่งคนให้อยู่ตามป้ายต่าง ๆ โดยกลุ่มนั้นต้องอ่านคำถาม แลกเปลี่ยนความเห็น และจดบันทึกความเห็นบนป้าย และให้ทั้งกลุ่มเปลี่ยนป้ายรถเมล์ เมื่อไปถึงป้ายใหม่ ก็ให้อ่านความเห็นที่กลุ่มก่อนหน้านั้นให้ไว้ และให้

ความเห็นเพิ่มเติม จากนั้น จดบันทึกความเห็นนั้นไว้ด้วย และเมื่อเวียนครบทุกป้ายแล้ว ก็ให้เดินดูป้ายรถเมล์แต่ละป้ายอีกครั้งว่ามีประเด็นอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ ก่อนที่จะกลับไปป้ายรถเมล์ที่ตั้งต้น และสรุป

2.8 Caravan (กระบวนการวาน)

กระบวนการวาน หมายถึง กลุ่มคนที่เดินทางไปด้วยกันตามทะเลทรายและจะต้องมีการแวะพักตามแหล่งน้ำที่เรียกว่า “โอเอซิส” โดยผู้นำของโอเอซิสที่อยู่ประจำจุดจะเป็นผู้มีความรู้สามารถบอกเล่าและรวบรวมความรู้ที่ได้รับจากคาราวานอื่น ๆ ที่ผ่านมา ดังนั้น การใช้วิธีการดังกล่าวนี้ จึงต้องเป็นกรณีที่มีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมด้วย และสามารถทำได้โดยกำหนดให้มีโอเอซิสประมาณ 3-5 จุด และแต่ละจุดจะมีผู้เชี่ยวชาญเป็นหัวหน้าซึ่งจะทำหน้าที่บอกเล่าเรื่องราวในประเด็นนั้น ๆ ให้แก่คาราวานที่เดินทางมาถึงโอเอซิสตนเอง ทั้งนี้ ก่อนออกเดินทางผู้เข้าร่วมจะต้องเสวนาในโอเอซิสหลักของตนเองประมาณ 45 นาที จากนั้นจึงเริ่มเดินทางไปยังโอเอซิสต่าง ๆ โดยใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที ในการเพิ่มเติมความเห็นแต่ละโอเอซิส แล้วจึงกลับโอเอซิสหลัก เพื่อสรุปประเด็นและนำเสนอผลการแลกเปลี่ยนนั้น

2.9 การใช้สื่อออนไลน์

ปัจจุบัน ได้มีการใช้สื่อออนไลน์เพื่อรวบรวมความเห็น โดยสื่อที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน ได้แก่

- Mentimeter : มีลักษณะเป็นเว็บไซต์ที่ใช้รวบรวมความเห็นจากผู้เข้าร่วม และมีการนำเสนอข้อมูลนั้นตามเวลาที่มีการกรอกความเห็นจริง (Real time) โดยจะมีการตั้งคำถามและผู้เข้าร่วมจะเข้าไปพิมพ์คำตอบ คำใดที่ถูกพิมพ์มากที่สุดจะมีลักษณะตัวใหญ่ขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแสดงผลของข้อมูลจะมีลักษณะเป็นสถิติ หรือ โพลสำรวจ

- Google Jamboard : จะมีลักษณะเป็นการสร้างคำถาม และสร้างโพสต์อิทให้ผู้เข้าร่วมเข้าไปตอบคำถามนั้น

- Slido : เป็นแอปพลิเคชันที่เหมาะสมสำหรับการประชุมหรือเวทีแลกเปลี่ยนขนาดใหญ่ ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถถามคำถามได้ทันทีโดยไม่รบกวนการบรรยายหรือการพูดของวิทยากร และผู้จัดงานก็สามารถเห็นคำถามทันที และเลือกได้ว่าจะตอบคำถามใด เมื่อใด

โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

“ฟังอย่างไรให้ได้ยิน: เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน”

วันศุกร์ที่ 5 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น.

และวันศุกร์ที่ 12 มีนาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น.

โดย สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า และมูลนิธิ ฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย
ณ ศูนย์ประชุมวายุภักษ์ โรงแรมเซนทรา ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ แจ้งวัฒนะ

ข้อชี้แจงเกี่ยวกับการประเมินผล

เกณฑ์การประเมินผล

การประเมินผลงานสัมมนา เรื่อง “ฟังอย่างไรให้ได้ยิน: เครื่องมือและกระบวนการการมีส่วนร่วมในการรับฟังความเห็นของประชาชน” ได้มีการประเมินระดับความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดงาน ผู้ประเมินได้อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้ตอบแบบสอบถามผ่านโปรแกรม Microsoft Excel โดยในแบบสอบถามได้กำหนดค่าตัวแปรระดับความพึงพอใจไว้ 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	แทนด้วย	5
มาก	แทนด้วย	4
ปานกลาง	แทนด้วย	3
น้อย	แทนด้วย	2
น้อยที่สุด	แทนด้วย	1

ดังนั้น ผู้ประเมินได้ทำการแบ่งช่วงคะแนนเพื่อสรุปผลการเห็นด้วยของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนน 1.00 – 1.80	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนน 1.81 – 2.60	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
คะแนน 2.61 – 3.40	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
คะแนน 3.41 – 4.20	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
คะแนน 4.21 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด

การประเมินผลการสัมมนาในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ทำการสรุปผลการประเมินความพึงพอใจภาพรวมของงาน โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 : ความพึงพอใจต่อการจัดงานสัมมนา

ส่วนที่ 3 : ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

สรุปผลการประเมินภาพรวมของการจัดงานสัมมนา

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1

แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ชาย	11	57.89
2. หญิง	8	42.11
3. Non - Binary	0	0.00
รวม	19	100.00

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.00
2. 21 - 30 ปี	0	0.00
3. 31 - 40 ปี	4	21.05
4. 41 - 50 ปี	3	15.79
5. 51 - 60 ปี	5	26.32
6. 60 ปี ขึ้นไป	7	36.84
รวม	19	100.00

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา โดยจำแนกตามอาชีพหรือสถานะ

อาชีพหรือสถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. สมาชิกรัฐสภา	2	10.53
2. บุคลากรรัฐสภา	14	73.68
6. ข้าราชการ	3	15.79
รวม	19	100.00

ตารางที่ 4

แสดงจำนวนผู้เข้าร่วมงานสัมมนา โดยจำแนกตามช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการจัดงานสัมมนา

อาชีพหรือสถานะ	จำนวนคน	ร้อยละ
1. จดหมายเชิญ	16	84.21
2. เว็บไซต์ของสถาบัน ฯ	3	15.79
3. หนังสือพิมพ์	0	0.00
4. วิทยุ	0	0.00
5. อื่น ๆ	0	0.00
รวม	19	100.00

ส่วนที่ 2 : ความพึงพอใจต่อการจัดงานสัมมนา

ตารางที่ 5

แสดงระดับความพึงพอใจต่อการจัดงานสัมมนา ด้านเนื้อหาสาระ

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยจาก 5	สรุปผลความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหาสาระ		
1.1 การได้รับความรู้จากการสัมมนา	4.68	พึงพอใจมาก
1.2 สามารถนำความรู้จากงานสัมมนาไปประยุกต์ใช้	4.53	พึงพอใจมาก
ประเมินภาพรวมด้านเนื้อหาสาระ	4.61	พึงพอใจมาก

ผู้เข้าร่วมได้รับความพึงพอใจในด้านการได้รับความรู้จากการสัมมนา และสามารถนำความรู้จากงานสัมมนาไปประยุกต์ใช้ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยคะแนนอยู่ที่ 4.68 และ 4.53 ตามลำดับ และภาพรวมด้านเนื้อหาสาระนี้มีคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 4.61

ตารางที่ 6

แสดงระดับความพึงพอใจต่อการจัดงานสัมมนา ด้านวิทยากร

ด้านวิทยากร		
2.1 ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตามหัวข้อสัมมนา	4.89	พึงพอใจมากที่สุด
2.2 ความสามารถในการสอนและการถ่ายทอดความรู้	4.68	พึงพอใจมากที่สุด
ประเมินภาพรวมด้านวิทยากร	4.79	พึงพอใจมากที่สุด

ผู้เข้าร่วมได้รับความพึงพอใจเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ตามหัวข้อสัมมนา และความสามารถในการสอนและการถ่ายทอดความรู้ ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนอยู่ที่ 4.89 และ 4.68 ตามลำดับ ดังนั้น ภาพรวมความพึงพอใจด้านวิทยากรอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 7

แสดงระดับความพึงพอใจต่อการจัดงานสัมมนา ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ		
3.1 ความเหมาะสมของสถานที่	4.84	พึงพอใจมากที่สุด
3.2 ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์	4.58	พึงพอใจมากที่สุด
3.3 การบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่	4.95	พึงพอใจมากที่สุด
3.4 ความเหมาะสมของอาหารและเครื่องดื่ม	4.53	พึงพอใจมากที่สุด
ประเมินภาพรวมด้านการบริหารจัดการ	4.72	พึงพอใจมากที่สุด

ด้านการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งมีคะแนน 4.72 โดยเฉพาะการบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่ที่ได้คะแนนมากที่สุดถึง 4.95 ส่วนที่น้อยที่สุด คือ ความเหมาะสมของอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุดเช่นเดียวกัน ด้วยคะแนน 4.53

ตารางที่ 8
แสดงระดับความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดต่อการจัดงานสัมมนา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ยจาก 5	สรุปผลความพึงพอใจ
ประเมินความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดต่อการจัดงานสัมมนา	4.71	พึงพอใจมากที่สุด

ส่วนที่ 3 : ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- อยากให้มีการจัดอบรมเรื่องนี้ รอบที่ 2 โดยให้มีการศึกษาอบรมในพื้นที่ต่างจังหวัด
- ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติในทุกเครื่องมือ
- เสนอหัวข้อ ใช้เทคโนโลยีอย่างไรให้ประชาชนส่งความเห็นถึงผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง
- ควรมีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง 2 วันติดต่อกัน ไม่ควรเว้นระยะการฝึกอบรมนาน
- ควรใช้เทคโนโลยีเพิ่มเข้ามาในการอบรมให้มากกว่านี้
- ควรประชาสัมพันธ์โครงการอบรมของสถาบันให้ถึงกลุ่มบุคลากรในวงงานรัฐสภา
- ควรมีการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง
- ระยะเวลาสั้นเกินไป
- จัดสัมมนาได้ดีเยี่ยม ได้รับความรู้เพิ่มเติมจำนวนมาก
- สามารถนำไปใช้ช่วยเหลือสังคมได้เป็นอย่างดี
- วิทยากรและเจ้าหน้าที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานจนทำให้การสัมมนาบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดีเยี่ยม

ภาคผนวก

❖ วันที่ 5 มีนาคม พ.ศ.2564

❖ วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ.2564

